

Důvodová zpráva

Radě městské části je předkládán návrh na udělení titulu Čestného občanství městské části Praha 10 Jiřímu Kolářovi in memoriam, jako zvláštní projev úcty a ocenění mimořádných činů pro vlast.

Jiří Kolář, překladatel, dramatik a především umělec, si získal zvláštní uznání jako básník i jako výtvarník. Obě sféry jeho činnosti jsou od sebe neoddelitelné, tvoří jedno silné dílo charakterizované formální objektivitou a precizností zpracování. Narodil několik měsíců po vypuknutí první světové války, dne 24. září, v Jihočeském Protivíně, kde byl jeho otec pekařem (také sám Jiří Kolář byl v sedmi letech pekařským pomocníkem) a matka švadlenou. Po ukončení měšťanské školy v Kladně, kam se rodina přestěhovala, se roku 1932 vyučil truhlářem a poté zastával postupně nejrůznější zaměstnání - od pomocného dělníka na stavbě, závozníka po ošetřovatele. Přežíval i díky podpoře pro nezaměstnané. Jeho přátelé ze Skupiny 42, kde se umělecky angažoval, mu pomohli za války získat, po krátkém nasazení na stavbě železniční vlečky, místo číšníka. Rok před koncem války poznal Bělu (ženu umělecky činnou), se kterou se o pět let později oženil. Po válce odešel z Kladna do Prahy. Zde pracoval jako redaktor Družstva Dílo. V Praze žil hned na několika místech včetně ulic Dykova, či na rohu ulice Krymské a Černomořské.

V roce 1950 po propuštění ze zaměstnání se věnoval vlastní výtvarné a literární tvorbě. Dva roky nato byl zatčen. Ve vazbě strávil devět měsíců. Krom toho, že je považován za významnou postavu Skupiny 42, stal se později také členem skupiny Křižovatka (od roku 1964). Obě skupiny se vyznačovaly především otevřeností vůči současné kultuře. Byl členem Umělecké besedy a jeho stůl v kavárně Slavia proslul jako jedno z pražských intelektuálních center. V roce 1975 se konala jeho první výstava v Guggenheim Museum v New Yorku. Jiří Kolář se stal signatářem Charty 77 a od roku 1980 žil v Paříži (byl francouzským občanem od roku 1984). Natrvalo se do Prahy vrátil až po mozkové příhodě v roce 1999. Poslední dva roky svého života zůstal upoután na lůžko.

Ačkoli se výtvarnou tvorbou zabýval již ve 30. letech, první výstava koláží se konala v divadle E. F. Buriana (1937). Členem významné Skupiny 42 se stal jako básník - první sbírka *Křestní list* (1941) čerpá inspiraci z lidové řeči. V pozdější tvorbě se slovo stává znakem, předmětem, přičemž hranice mezi poezií a výtvarným dílem přestává být zřetelná. Sám autor přišel s řadou nových výtvarných metod. Jednou z nejznámějších je tzv. chiasmáž, při které se velké množství trhaných či vystřížených kousků lepí do geometrických tvarů.

Městská část Praha 10 si v letošním roce připomene 20 let od úmrtí Jiřího Koláře, který bydlel v Krymské 18, Praha 10 - Vršovice čp. 238.

Návrh byl podán naší městské části Kateřinou Ryšavou, ředitelkou Klubu českých a slovenských spisovatelů v říjnu m. r. a je přílohou č. 2, která obsahuje zdůvodnění návrhu a souhlas synovce Martina Helcla s udělením čestného občanství ve shodě s pravidly pro udělení titulů Čestného občanství Prahy 10.

Návrh je v souladu s usnesením Výboru pro kulturu, sport a volnočasové aktivity č. VKSVA/13/32 ze dne 17. 1. 2022, které je přílohou č. 3.

O konečném udělení Čestného občanství městské části Praha 10 rozhoduje na svém zasedání Zastupitelstvo městské části Praha 10.

Městská část Praha 10

ZASTUPITELSTVO MĚSTSKÉ ČÁSTI PRAHA 10

Návrh usnesení
Zastupitelstva městské části Praha 10
číslo
ze dne

k návrhu na udělení Čestného občanství MČ Praha 10 Jiřímu Koláři in memoriam

Zastupitelstvo městské části Praha 10

I. schvaluje
udělení Čestného občanství městské části Praha 10 Jiřímu Koláři in memoriam,

II. ukládá

1. RMČ Praha 10

1.1. zajistit předání ocenění příbuzným pana Jiřího Koláře, kterému bylo Čestné občanství městské části Praha 10 uděleno in memoriam

Termín: 31. 12. 2022

Předkladatel: MgA. David Kašpar, místostarosta MČ Praha 10
Číslo tisku: P10-034202/2022

Příloha č. 2 Návrh na udělení čestného občanství Prahy 10 podaný Kateřinou Ryšavou, ředitelkou Klubu českých a slovenských spisovatelů



Komu: Úřad městské části Praha 10
Vršovická 68, 101 38 Praha 10
MgA. David KAŠPAR, místostarosta
Od koho: Kateřina Ryšavá, ředitelka Klubu českých a slovenských spisovatelů, z. s.
Soukenická 1199/3, 110 00, Praha 1
IČ: 22860169
Věc: návrh k udělení čestného občanství Prahy 10 in memoriam Jiřímu Kolářovi
Kdy: 8. 10. 2021

Vážený pane místostarosto,

dovoluji si Vaším prostřednictvím adresovat městské části Praha 10 svůj návrh k udělení čestného občanství Prahy 10 in memoriam Jiřímu Kolářovi.

Nejprve mi dovoluji představení této osobnosti. Básník a výtvarník Jiří Kolář (24. září 1914 Protivín – 11. srpna 2002 Praha) byl jednou z nejvýznamnějších světově proslulých osobností československého kulturního života 20. století. Podílel se na vzniku zásadních uměleckých formací 20. století. Spolu s Jindřichem Chalupěckým založil Skupinu 42, která zasáhla svým významem celou poválečnou tvorbu. Byl též členem Skupiny Křižovatka. Vedl literární odbor pražské Umělecké besedy. Jeho osobnost do jisté míry personifikovala kontinuitu vývoje naší umělecké moderny. Dostalo se mu pocty být prvním českým umělcem vystavujícím v newyorském Guggenheimově muzeu. Většinu svého života, mimo období pobytu v exilu, tvořil v Praze. Jako jeden z prvních signoval dokument Charty 77.

Důvodů, proč se podávám tento návrh je řada. J. Kolář pobýval v Krymské ulici ve Vršovcích. Zde, v ulicích této městské části, mezi lidmi, kteří tu pobývali, vznikaly básnické sbírky jako například Prométheova játra nebo verše básnické sbírky Vršovický Ezop. Byl do místního prostředí natolik vrostlý, že mu sousedé začali Vršovický Ezop přezdívat. Do Vršovíc se pak na sklonku života, po příchodu z exilu ve Francii, vrátil. J. Kolář se významně zasadil o propagaci české kultury ve světě. Zaslouží si díky i připomínku také pro svou podporu československých umělců. Jedná se například o vydávání samizdatové literatury, finanční podporu umělcům, kteří nemohli v Československu publikovat a vystavovat, zasazoval se o realizaci výstav těmto umělcům v zahraničí. Těší mne, že hlavní město Praha rozhodlo přejmenovalo vršovický park právě po Jiřím Kolářovi, který tak vytváří přirozeně poetický prostor spolu s již dříve pojmenovaným parkem Jiřiny Haukové a Jindřicha Chalupěckého nacházejícím se poblíž. Po smrti Chalupěckého Jiří Kolář inicioval (spolu s Václavem Havlem a Theodorem Pištěkem) vznik Ceny Jindřicha Chalupěckého.

Jiří Kolář obdržel již dříve čestné občanství hl. m. Prahy a Řád Tomáše Garrigua Masaryka za vynikající zásluhy o rozvoj demokracie, humanity a lidská práva. Věřím, že udělení čestného občanství MČ Prahy 10 J. Kolářovi in memoriam by přispělo k veřejnému povědomí o tomto umělci, připomínce místním obyvatelům, z nichž někteří si ještě Jiřího Koláře pamatují (zemřel před 20 lety) a představení jeho osobnosti a společenskému významu mladým lidem.

Žádám tímto o projednání svého návrhu.

Předem děkuji za posouzení.

S pozdravem

Kateřina Ryšavá, Klub českých a slovenských spisovatelů, z. s.

ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH
SPISOVATELŮ z.s.

MC Praha 10
Doruceno: 11.10.2021
P10 – 432199/2021

listy: 1 přílohy: 0 sv.příloh: 0





Souhlas s udělením čestného občanství příbuzných oceněného

Souhlas

V souladu s Pravidly udělování a odnímání čestného občanství městské části Praha 10 je pro rok 2022 navrženo udělení čestného občanství městské části Praha 10 Jiřímu Kolářovi „in memoriam“.

Uvažovaný termín pro udělení čestného občanství je 2 ½ roku 2022.

Návrh podal Klub českých a slovenských spisovatelů, z. s., zastoupený Kateřinou Ryšavou.

Podle Pravidel udělování a odnímání čestného občanství městské části Praha 10 je nutný souhlas s udělením občanství.

Souhlasím s udělením čestného občanství Jiřímu Kolářovi „in memoriam“ a zúčastním se slavnostního aktu udělení čestného občanství.



Martin Helcl

synovec

Příloha č. 3 Usnesení Výboru pro kulturu, sport a volnočasové aktivity

MĚSTSKÁ ČÁST PRAHA 10

P10-035256/2022

USNESENÍ VÝBORU PRO KULTURU, SPORT A VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

č. VKSVA/13/32

ze dne 17. 1. 2022

Výbor pro kulturu, sport a volnočasové aktivity

I. SCHVALUJE udělení čestného občanství městské části Praha 10 Jiřímu Kolářovi in memoriam



.....
předseda Výboru pro kulturu, sport a volnočasové aktivity
Zastupitelstva městské části Praha 10